

۱ ۲ ۳ . ◻ ◻) ◻ ۶ ~~~~~

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

ذیحی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لق مجموعۃ اسلامیہ در

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ادیب

۱۸ شعبان ۱۳۳۰ پنجشنبه ۱۹ تموز ۱۳۲۸

٢٠٤ - ٢٢ دد

وظیفه تربیه ده، وصی عمومی اولان ونسل آتینک تعلیم و تربیه سیله
پک زیاده علاقه دار بوانسان هیئت اجتماعیته نک یعنی حکومتکده برحق
تأثیری وارد.

حکومتلر بو حق و بو وظیفه لرینی عمومی مکتبلر واسطه سیله ایفا
ایده بیلورلر.
کله جک مقاله مزید ده بو خصوصه حصر ایده جکیز.

م. شمس الدین

ایتالیان

ملاحظات متنوعه

ایتالیا فعالیت لوندردده بولنان بر دوستمز، بزه کوندردیکی
سیاسیه سندره غزته مقطوع لری ترجمه لرندن برنده ایتالیانک آوروپا
پایتختلرنده کوسترمکده اولدینی فعالیت سیاسی حقه ده یکی بر نمونه دن
بحث اولنیور.

شویله که: (ماق قولو) اسمنده عن اصل آمریقایی بر محرر
بدایت حربده انکتره دن قالدوب طرابلسه کیدر. ایتالیانلرک قره یه
چیقار چیقماز طرابلس شهری اهالی اسلامیه سی حقه ده ارتکاب
ایتدکری قتل عام وحشتلری کورر و مخارلک ایتدیکی لوندردده
منتشر (وستمینستر غازه ت) نام جریده یه تفصیلاتی یازمقدن چکنمز.
بونک اوزرینه ایتالیانلر کنیدیسی طرابلسدن طرد ایدرلر. طرابلسه
کیتمش کلش اولان بوتون لوندردده غزته لری مخابرلری بر مدت صکره
ایتالیایی تنقیداً هیچ برشی سويلک ایستمدکری ویا ایتالیا لهنده
اجاله قلم ایلمکه باشلادقیری حالد موسیو ماق قولو بیان حقیقت
ضمننده طرابلس غرب محاربه سی اسباب و تفصیلاتی محتوی قوجه بر کتاب
بیله یازار. انکلز جرائدیومیه ورسائل اسبوعیه سی کتب جدیده
حقنده قسم ادبیلرندکی انتقاداتده بو کتابک محت مندرجاتی لهنده
سوز سويلک ایستمدکری حالد مؤلفنک منسوب اولدینی مذکور
(وستمینستر غازه ت) جریده سی کتاب مندرجاتنده کی صحتی مصدق
بر انتقاد درج ایلر.

ناشرلرک وظیفه سی مؤلفلرک یازدقیری آثاری طبع و فروخت
اولوب آلک مندرجاتی حقه ده قطعاً مداخله ایده مدکری حالد موسیو
ماق قولو اثرینی نشر ایدنلر رسملردن بعضیلرینک طبعه موافقت
ایزلر؛ زیرا بونلر ایتالیانلرک صبیان ونسوان اسلامیه حقه ده
روا کوردکری جنایات فجیه یی مصور ایمشلر. ناشرلر قاعده
مندرجات آثاره هیچ مداخله ایده مدکری حالد بو اثرک ناشرلری
مذکور کتابک عباره سیله درج ایده بیلن تصویرلری تصویب ایتک
ایستمدکری ویا لکیز بر معامله کسب اجرایی چون نشرینه توسط
ایلدکرینی مقدمه کتابده اخطار ایلرلر.

عکس تقدیرده مربی و معلم تعیین ایتهمک دهاا آضررلی بر تدبیر
اولور.

چو چوق تربیه ابتدائیه سی آغوش مادرده، آشیانه پدرده
آلمیدر. تربیه اصلیه دن محروم بر کنج، مبارزه حیانه دائمًا مغلوب
قالیر؛ هر فعلی، هر حرکتی ایله کرداب سفلاته بر آدیم دهاا تقرب
ایدر.

عائله تربیه سی، اساسدر. اساس چوروک اولورسه -
بالاخره نه قدر اعتنا ایدیلرسه ایدلسون - ینه مطلوب متانت
تأمین ایدیلر.

چو چو غنک آله جفی ایلک تربیه - ایستر نه یی، ایستر فنا - ابدیاً
دماغنده پایدار اولور کیدر.

عقل و محاکمه دن زیاده سوق غریزی و تمایلاتک حاکم بولندینی
عنفوان صباوتده قازانیلان اعتیادات قولای قولای ترک ایدیلر.
چو چو غنک تهلکه یه الک زیاده معروض قالدینی زمان، هنگام صباوتدر.
ملکات دماغیه نک تمیه سی، قوای بدنیه نک تربیه سی اساسلری
هپ بوزمانده احضار اولنق ایجاب ایدر.

اکثر چو چو قلرک جیلز، چلیمسز، صیقه و مریض دوشملرینک
باشلیجه سببی ابونک لاقیدیسی و تعلیم و تربیه برنسیلرینه توفیق حرکت
ایده ماملری کیفیتی اولدینده اصلا تردد ایدیلر.

آنا و وبالرلرینک جه الی یوزندن نابوسم افول ایدن یاورولر،
عذرلی قالان چو چو قلر محیط اجتماعیمزده مع التأسف تعداد ایدیلر میه جک
قدر چو قدر.

جدی واصل بر تربیه فکریه آلاماق یوزندن سون ذکار،
محکوم عقامت قالان استعدادلر و قدر چو قدر که مملکتک هر هانکی
طرفده، بو خصوصه انسانه مدار انتباه اوله جق فجیه نما بیکلرجه
نمونه لر کوستریه بیلور.

عائله لره توجه ایدن وظیفه تربیه پک مهم و پک بویوکدر.
آشیانه عائله بر درسخانه فضیلت اولمیدر. چو چو بوراده فضائل
اخلاقیه نک هر کون دهاا پارلاق بر نمونه سی کوره بیلملی در. پدر و مادر
هرشیدن زیاده یاورولرینک قوای بدنیه و ملکات دماغیه لرینک انکشاف
و تکملنه چالشملی، معتدل و غیر مزعج تمرینلر ایله اولنلری تربیه یه
سی ایتلمیدر.

یا کلش فکرلردن، معاسز کوره نکلردن صیریلهرق معین و معتدل
براصوله توفیقاً چو چو غی هم کنیدیسی، هم عائله سی، هم وطنی و هم
بوتون بشریت ایچون نافع و الزم، بر عضو زنده اوله رق یتشددیرمه
چالشملی در. وظیفه ابوت بونی اقتضا ایدر.

فقط چو چو هر زمان، هر یرده کنیدیسی ذو اساسلر کوزه دلمک
شرطیه تربیه ایده بیلر جک نفوذ و اقتداره مالک برعائله ایچنده بولنه مز.
تعلی فکریسنه خادم پارلاق و فضائل نما ماللر کوره مز. بوسیله مبنی در که

هیچ ایشیدلمش و کورولمهش اولان بو معامله مناسبته مذکور غزته مقطوع لرندن برینک ترجمه سنده ایتالیا نفوذ سیاسینک لوندره ناشرلری اداره خانه لرنده بیله حس اولدینی ایما ایدیلور . وعلاوه مطالعات اولق اوزره حکومت عثمانیه خارجیه سنک مسائل مختلفه افکار اجنبیه یی عثمانیلر لهنده چوریمک ایچون مقتضی اولان بومثللو وسائله توسل زحمتی اختیار ایتدیکی تصریح اولیور .

بیانندن هیچ بر وقت چکنم دیکم بر ذهاب واردرکه بالاده کی مطالعات وسیله سیله بوراده دخی تکرار ایده حکم : ناظر کلور ناظر کیدر ، سفیرلر کلور سفیرلر کیدر . مادام که - سکز ویا اون قدر ارباب اقتدار وحیت سچیلدکن صوکره - بوتون خارجیه وسفارات مأمورینی چیقاریلورق بر عنصر جدیدی محتوی اولق اوزره تشکیلات یلیله میور . ایدی خارجه ناموس ومنفعت ملیه مزک رقابت وتجاوز اغیاره قارشی محافظه سنی هیچ امید ایتمه مکمل کمز لازم کلور . آنلری محافظه صدندده مجلس مبعوثان تصویب ایدرسه تخصیصات منضمه ویا مستوره اوله رق دائره عاده سنه سنده اون بش بیک ، اوتوز بیک ویا الی بیک ایرا دها ویرسون . بو فداکارلق آوروپاک بویوک وذوقلی پایتختلرنده یاشایان بعض ذواتک خوشنه کیدرسده بو ملتک اجانب مقابله سنده محافظه شرف ومدافعه منفعتنه مدار اوله ماز .

§

حریت مطبوعات حکومت جدیده نک حکومت سابقه طرفندن ویرداسلور مطبوعات حقنده اتخاذ ایدیلش اولان مقرراتی کان لم یکن عد ایتسیله بعض کیمسه لرک :

نه یار جان ایمشسک آم ای دیدار حریت

اسیر عشقک اولدق کرچه قورتلدق اسارتدن

دیه ترنمه باشلادقلری آکلاشیلور . اوت ، بعض کیمسه لر برشینک اسیر عشقی اولنجه بالاخره تخطریله انسانلر مواجهه سنده - اکر حیا صاحبی ایسه لر - اوتانه جقلری پک چوق مناسبتمز لکلرده بولنورلر . بش اون کوندن یی بعض غزته لرده کوردیکمز لوحه انقلابی تصویر ایدنلر آره سی چوق کچه کسزین شمیدیکی حاللرندن طولایی خوف وحجاب دوشسه لر کرکدر .

حریت مطبوعاتک پک ایی برشی اولدینی هر کس بیلور . فقط مملکت مزده لایقیله بیلمین برشی وارسه اوده مطبوعاتک - محیطه وهیئات اجتماعیه نک وضعیتنه کوره - خیرینده چوق کره شرو جوده کتوره بیله جکیدر . بعض آوروپا مملکتلرنده اولدینی کی بوراده دخی اخیراً یکی یکی بعض جرائد ورسائل بلا مانع انتشاره باشلادی . لکن آوروپا مالکی حقنده تحقیقاتده بولنجه آکلاشیلور که آوروپا مالکلرندن مثلاً انکلترده کیمسه سی بول اولیان ، اجانب ویا مشوقین تفاق پاره سنه محتاج اولان ، هیئت اجتماعیه ده بر موقع شرف صاحبی بولنمیان اشخاص غزته چیقارمه مدینی کی غزته ورسائل یازانلر دخی الفاظ مستهجنه دن ، مفتریاتدن ، حیثیت شخصیه یه تجاوزدن اجتنابه مجبوردرلر . اوراده

بزم شو استانبول دیدیکمز بایل قله سنه بکزر بر بلده وبناء علیه اجناس متخالفه بشر قارغشه لقلری بولنسه کرکدر . البته اوراده بر ملت واحده ، بروحدت تربیه وسلامت وآداب ملیه یی سالمانه صورتده محاکمه ایده بیلور . بر آنکدار افکار عامه بولنور . هله اوراده اوپله بزده اولدینی کی اجانب طرفندن ویا اجانبک التزامیه مملکتک سلامتی واستقلال سیاسیی اوزرینه اجرای تأثیر ایده بیلور جرائد ورسائل فرصت انتشار بوله ماز .

مشروطیتک اعلانی عقبنده بزده ده مطبوعات حریت مفرطه احراز ایشیدی . بو حالدن مملکتک باشنه خیلی بلالر کلدی . بونک اوزرینه حریت مطبوعاتی سوء استعمال ایدنلر حقنده تدریجاً تنقیداته حاجت کورلدی . آندن صوکره مطبوعاتک حریتی سلب اولندی دیه حایقیرانلرمن چو غالادی . حریت مطبوعات یوقدر دیه بوراده حایقیرمقله اکتفا ایتمیورده آوروپا جرائدی مختابرلرینک دخی بوشکایت اشتراک ایتدیرلر کلری بر صروده « پانوراما » عنوانیه بر استانبول ورقه یومیه سنه اوپله منفور وشدید بر مقاله یارلدی که آنده ناموسنه تجاوز اولندق بر صاحب موقع وحیثیت بر ایلیمدی . لوندرده ، پارسده ، برلینده وانع اولسه مرتکبلرینک بین الناس مذموم وقانوناً محکوم اوله جنی بویه بر مقاله بوراده بیکلرجه کیمسه لرک کین وغرضی اوقشادی ، نیجه عارسزلری ییلشدیردی ، سوبندیردی .

شیمدی یکی حریت یکی جریده لر ، ورقپاره لر تولید ایلور . بونلرک اوکنی حکومت نصل آله حق ؟ قورقو قالمدی دیه اخیراً چیقان بیاننامه لر دن « عموم اولادعربه » عنوانی ورقه تزویر وحدت عثمانیه یه ، استقلال سیاسی اسلامیه اورولق ایستیلان ضربه مهلکک بر حجت نفاق وشقاقیدر . هله کنج لک وعلی الخصوص کنج قادینلرک اخلاق وصافیت عرضه نه تأثیر مضری اوله جق اوفق تفک حکایات ذلت وشناعتک ینه میدان فروخت بولدینی کورلمکده در .

حاصل کلام مطبوعاتنا محدود برسرستی ویزمک تدبیرینک خطایه می ویا صوابه می مقارن اولدینی مملکتک اهل حیت وحیثیتک تقدیرینه برافیز .

§

سابقه ولاحقه بزده سلفک باشلادینی خلفک بوزدینی لسان عامه ده ضربتی دوران ایدن تنقیداتنددر . بر مأمورک اجرا آتی آنک یرینه کان مأمور خوش کورمز دیورلر ، کیمسه نک کیمسه یی بکنم دیک وهر باشی سیوریلن کیمسه نک منم دیکر نیستک دعواسنه صابدینی بر مملکتده بو حاله طبعی نظریله باقلیدر . حس رقابت ایله کرامت اجرا آتی کندویه مال ایتک غیرتی دخی اثر سلفده دوامه مانع اولمده در که طبعی بو تنقید دواثر اداریه آمرلینه تعلق ایدر . مصالح عامه نک تمشیتی کشمکشده براقان وترقیات سریعه یه حائل اوله کلن بو حال بزده موجود اولان علل اجتماعیه آتارنددر . بونک دفعی اوزون مدت تربیه حیت ومدنیت کورمکه مندفع اولور . اکر دواثرک معیت مأمورلری اکثریتله دها وقوقلی ، دها وظیفه شناس اولسه لر دی

دائماً دیوردم که : فصل اولورده میلیونلرجه نفوسنی حادی ، عصرلرجه یاشامش ، حکمرانلق ایتمش اولان برملت ، برقوم ، برسلطنت بردن بره طوروب طورورکن انقراضه طوغرو یورور ، محو و نابود اولور ؟ فقط بوکون ایچنده بولندیغمز و برمسلمانی ، حیانتدن بیله بیقدیره جق ، بیزار ایتدیره جک قدر آجی ، مؤلم اولان احوال بگا شرمعمایی کشف ایتدیوریور و عوامل و عناصر انقراضیهنک نهدن عبارت اولدیغنی عین الیقین کوستریور .

بن اولا بوراسنی آکلایورم که برملتک ، برسلطنتک انقراض و محوی ایچون الک اول او انقراض ، اوموت ، اوملتک قلب و دماغنده جایگیر اولور . مملکت و وطن اولجه افراد ملتک قلبندن صیرلمش بولنور . افراد ملتده کندی انفعالات و احتراصاتلرینی ، کندی حسیات و افکار شخصیهلرینی مملکتک منافع عمومیهسی نامنه فدا ایدمه جک قدر متانت اخلاقیه ، صلابت معنویه قالیور . مملکتی سلطتی خلاص ایتمک ایچون معناً ، ماده کندیلرینی قربان ایدمه جک افراد آز بولنور .

ثانیاً : بوراسنی آکلایورم که بو حال ، یعنی مملکته عدم مربوطیت و احتراصات شخصیهنک منافع عامه اوزرینه تحکم ایتمهسی بتون افراد ملتک ارادات ذاتیهلرینی کوشه دیور ، ضعیفلاشدیریور ، غلط رؤیت و ادراک اثری اوله رق هرکس کندی افکار و حسیاتنده عناد ایتمهسی برعلامت متانت و شجاعت عد ایتمهسی باشلیور . حقیقت حالده بوراسارت معنویهدن باشقه برشی دکدر . متانت عد ایتدکری شی کندی احتراصات و انفعالاتلرینک آلتنده زبون و اسیر قالارک آنلرک ارانه ایتمکده اولدیغنی معوج یوللره صایمقدن عبارتدر .

ثالثاً : بویله بروضعیه صوقولمش اولان افراد ملتده قوه مدرکه و محاکمه نیک موازنهسی بوزولیور . افرادناس حوادث و وقایعی احاطه ایله تحلیل و تدقیق ایدمه یورلر ماهیتی و درجه و خاتمتی درک ایله مک استعدادنن محروم قالیورلر . هرکس بیلمیه رک ، ایسته میهرک کندی انفعالات و احتراصاتنک بازیچهسی اولدیغنی حالده کندی فکر و حسیاتی اک مصیب واک موافق حقیقت عد ایدیور . و آنلرک تظاهر ایتمسند ، آنلرک حین حصوله کله سنده مالک اولدیغنی بتون قوتی ایله اصرار و عناد ایدیور .

ایشته بومناسبتله افراد ناس آراسنده موجودیتی مملکت و دولتنک حیات و بقاسی ایچون یکانه ضامن حقیقی اولان رابطه لر بوزولیور . روح جمعیت یرینه روح فردیت قائم اولیور . اولجه واحد کل اولان بروجود یواش یواش برچوق ضرولره ، فرقلره بولونیور ، انقسامه اوغرایور . صوگره انحلال و انقسام شوققلره بیله سرایت ایدیور ، بولنریده یواش یواش حال فردیتیه سوق ایدنجهیه قدر تقسیم و تحلیلده دوچار ایتدیوریور . بالاخره حیات اجتماعی نیک بتون شیرازه لری بوزولیور ، متین و رصین برواحد کل یرینه انحلال و انقسامه اوغرامش ظایت کوشک و ضعیف برچوق وجودلر قائم اولیور .

آمر لاحقک تدابیری آمر سابقک مباشرت ایتدیگی افعالی حکمدن دوشورمز و آمرلرده فکر مداومت و حس تعقیق عدم موجودیتندن طولانی امور عباد و ترقیات بلاد گیری قالمازدی .

دواژده ایش ما کنه لری معیت مأمورلری طرفندن ایشله دیله . بیلملی و بر دأثریه کلوب کیدن آمرلر ما کنه نیک یالکز سرعت و درجات حرکاتی تنظیم ایلیدر . بزده سلفک یادیغنی خلفک بوزمسی شعبات اداریهده قورلمش ایش ما کنه لری بولندیغندن و بولنسه بیله حال ابتدائی ده ویک بوزوق اولمسنددر . آمرده علم و عرفان و غیرت شرطدر . لکن تجربه کارلانی ، کار آزموده لکی دهها زیاده معیت مأمورلرنده آراملیدر . ممالک منتظمه غربیهده مثلاً عدلیه دن ، داخلیه دن ، معارف دن ، حربیه دن ، بحریه دن یتشمیدیکی حالده صاحب علم و عرفان و غیرت بولندیغنی معروف اولان ذوات معتبره او شعباته آمر اوله رق کلور ، اوراده حاضر ما کنه بولدیغندن ایشلری تنظیم ایدر کیدر . بحران تبدل سبیلله امور عامه نیک اورالرده بزده اولدیغنی کی اساسندن صارصلمامسی ده بوندن طولاییدر .

§

تظاهر ملی قومنک قدرینی تجیل ایتمین جسم ملی ده فائده سز بر و محویت عضودر . قومنک عجزندن بحث ایدن قومی ایچون یک مضردر . افعال قومیه نیک بیاندنه - اعتدالی کچمه مک اوزره - تفاخر جائز ایهده ملتته صفحات عظمت عطف ایلکده محویه رعایت ایلک تربیه مدنییه اقتضاسنددر . دقت اولنورسه کوریلور که افرادی قیره جق درجهده عجز قومیدن بحث ایدنلرمن یک چوقددر . مع مافیه مکالمات خصوصیهده بو طور قسوتی التزام ایلدیگمز حالده مواجهه عامهده سوز سولیک ایستدیگمزده ملتزمه صفات عظمت و یرمکده اطرایه صاپارز . مقالات و خطبهده مثلاً « کتله عظیمه عثمانیت » تعبیری عالم عثمانیتک اهمیت سیاسی سنی اخطار مقامنده استعمال ایلدیگندن غرور تفاخره حمل اولنه ماز . فقط « قوم نجیب » و یا « عالیجناب » و یا خود « مات معظمه عثمانیه » تعبیرلرینک عامیه خطابهده استعمالی منور و مدنی بر هیئت اجتماعیجه آداب محویه موافق صایلمسه کرکدر . بو مقوله تفاخر علنی عوامفریبانه نیک مقامات مهمهده ، رأس احزابده بولنانلردن بیله صادر اوله کلدیکی ایشیده لمکدهدر . بوذاتلره آداب محویه رعایتده ناسه نمونه امتثال اولنی توصیه ایدرز .

چ - ش - ز

برمملکت نصل محو اولور

بن طوغروسی صحائف تاریخده « فلان مملکت منقرض اولدی ، فلان سلطنته نهایت و یرلمش بولندی ، فلان قوم و ملت محو و نابود اولدی ... کی شیر او قورکن بردرلو آکلایه میوردم و کندی کندی »